

Hogeschool PXL

RAPPORT KWALITEITSTOETS 2

Bachelor in de Vroedkunde

8 en 9 februari 2021

INLEIDING

Dit rapport geeft de beschouwingen, oordelen en aanbevelingen weer van de kwaliteitstoets 2 van de Bachelor in de Vroedkunde (180 SP | EQF 6) van Hogeschool PXL. Deze kwaliteitstoets is erop gericht de opleiding te ondersteunen bij de kwaliteitsborging en -verbetering en kadert in het kwaliteitszorgbeleid van de hogeschool.

De opleiding Vroedkunde ressorteert onder het departement PXL-Healthcare en werd op 8 en 9 februari 2021 bezocht door een team van onafhankelijke experts. De commissie werd als volgt samengesteld:

- Wim Hoste; audit- en onderwijsdeskundige – voorzitter
- Serena Debonnet; werkvelddeskundige – lid
- Peter Evers; werkvelddeskundige – lid
- Jelien Strubbe; student – lid

Dieter Cortvriendt, beleidsadviseur kwaliteitszorg van VLUHR KZ, was secretaris van de commissie.

De commissie legde naast het door de instelling bepaalde kwaliteitskenmerk 8 'gerealiseerd eindniveau' en het door de opleiding gekozen kwaliteitskenmerk 4 'curriculum' de focus op kwaliteitskenmerken 3 'evaluatiesysteem' en 5 'krachtige leeromgeving'.

Dit rapport bestaat uit drie delen: algemene beschouwingen over de opleiding, de oordelen per kwaliteitskenmerk (KK) en een lijst van aanbevelingen.

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

De opleiding Vroedkunde heeft zich goed voorbereid op de kwaliteitstoets 2 en stelde de commissie uitvoerige informatie ter beschikking zodat deze zich een adequaat beeld kon vormen van de opleiding bij aanvang van het bezoek. De commissie bestudeerde tevens een ruime selectie van bachelorproeven en stageverslagen. Bij de start van het bezoek gaf de opleiding een voorstelling. De commissie voerde open, verhelderende en constructieve gesprekken met verschillende geledingen: opleidingsverantwoordelijken, studenten (junior-collega's), lectoren, alumni en werkveldvertegenwoordigers. Deze gesprekken vormden een goede aanvulling op het bestudeerde materiaal en stelden de commissie in staat om een uitspraak te doen over kwaliteitskenmerken 3, 4, 5, en 8 en over de onderwijskwaliteit van de Bachelor in de Vroedkunde van Hogeschool PXL.

In haar missie en visie stelt de opleiding dat ze studenten 'uitdaagt om met wederzijds respect, vertrouwen en waardigheid de reproductieve gezondheid van alle vrouwen en hun partners en de gezondheid van de pasgeborenen en hun families te empoweren.' De opleiding wenst 'excellente professionals op te leiden die klaar zijn om de rol van de vroedvrouw op te nemen in de huidige samenleving maar ook in de samenleving van de toekomst.' De focus ligt hierbij onder andere op het stimuleren van *lifelong learning*, het bijbrengen van een ondernemende houding die de student in staat stelt om mee te werken aan innovaties in het werkveld en het leren werken in een multi- en/of interdisciplinair team. De opleiding heeft aansluitend op deze missie en visie een onderwijsconcept geëxpliciteerd, dit in lijn met de instellingsbrede uitgangspunten (zoals de X-factor) en de basiskenmerken van het probleemgestuurd onderwijs (PGO).

De opleiding beschikt over een doordacht evaluatiesysteem dat gericht is op de ontwikkeling en beoordeling van de student. Het evaluatiegebeuren is teamwork, wat de betrouwbaarheid, validiteit en objectiviteit van de evaluaties bevordert. De organisatie van de evaluaties verloopt vlot en de

studenten ervaren de beoordelingen als billijk. Het werkveld heeft zicht op de competenties die de studenten moeten verwerven tijdens de stages en de bachelorproef, al zou de opleiding nog meer garanties kunnen inbouwen dat het werkveld met de PXL-bril beoordeelt.

Het curriculum is een vijftal jaar geleden 'from scratch' ontworpen, met focus op excelleren, conform de uitgangspunten van het PGO en de X-factor. Het curriculum is inhoudelijk erg compleet en dekt de instellingsbrede leerlijnen af. Het team bewaakt dat het curriculum actueel is en inspeelt op maatschappelijke uitdagingen, al zouden thema's zoals ongelijkheid, armoede en uitsluiting nog meer aan bod kunnen komen.

Het curriculum is helder gestructureerd, vertoont een grote samenhang en kent een graduele opbouw: in de eerste trajectschijf ligt de focus op het 'normale', in de tweede trajectschijf op het 'afwijkende' en in de derde trajectschijf op 'verdieping'. De inhoud is indicatief voor de praktijk en de vele stages en de uitstekende faciliteiten maken dat het curriculum erg authentiek is. Een aandachtspunt is dat het inter- en/of multidisciplinaire karakter van de opleiding nog versterkt kan worden, dit bijvoorbeeld door intensiever samen te werken met andere relevante disciplines en opleidingen, ook buiten het studiegebied gezondheidszorg.

De studenten kiezen voor de opleiding Vroedkunde van Hogeschool PXL omwille van de krachtige leeromgeving. De studenten worden stap per stap vertrouwd gemaakt met de PGO-methodiek en zij zien het PGO als een grote meerwaarde voor hun competentieverwerving. De commissie stelde ook dat de toegankelijkheid van lectoren groot is en dat de opleiding intensief zorg draagt voor de studenten. Feedback vormt een belangrijk aspect van de leeromgeving.

Er zijn weinig studiebelemmerende factoren en de doorstroom is de laatste jaren sterk verbeterd. Er wordt gewerkt met persoonlijke leerwegen en er is ondersteuning op maat voor studenten die problemen ervaren. Toch dient de opleiding er op toe te zien dat de studenten geen onnodige vertraging oplopen ten gevolge van de, weliswaar correct ingestelde, volgtijdelijkheid. De leermiddelen sluiten goed aan bij het curriculum en zijn tijdig digitaal beschikbaar. Het didactisch materiaal, zoals het skillslab, de *state of the art* poppen, het oefenhuis en de inzet van simulanten, is een grote troef van de opleiding.

De bestudeerde bachelorproeven situeren zich op niveau 6 en tonen het gerealiseerde niveau aan. De bachelorproef is het sluitstuk van de opleiding, die in samenwerking met het werkveld en meestal in duo wordt uitgevoerd. De commissie stelde vast dat de bachelorproefresultaten nieuwe *evidence based* inzichten opleveren voor het werkveld maar dat deze niet altijd geïmplementeerd worden. De commissie vraagt dit beter op te volgen.

De vele stages vormen de rode draad doorheen het curriculum. De opleiding ziet er op toe dat deze relevant en kwalitatief zijn, al gaven de studenten aan dat wat ze op de hogeschool geleerd hebben niet altijd in de praktijk kunnen brengen. De opleiding, zo adviseert de commissie, dient alle actoren samen te brengen om meer garanties in te bouwen dat de stage (op de kraamafdeling en de verloskamer) voor alle studenten een leerervaring is. De stageverslagen zijn soms erg lijvig en de commissie suggereert om deze meer te richten op 'reflecteren' (en minder op 'verzamelen') zodat ze een grotere meerwaarde krijgen in het leerproces van de student.

De afgestudeerden zijn tevreden over de opleiding en vinden hun weg op de arbeidsmarkt, al lijkt de stap naar de praktijk soms heftig. Het werkveld ziet de vroedkundigen van Hogeschool PXL graag komen maar lijkt niet echt betrokken bij de opleiding. De commissie wil de opleiding aansporen haar ambities uit te dragen en zichzelf als expertisecentrum op de kaart te zetten, en geruggesteund door de hogeschool, als motor te fungeren voor vernieuwing in het werkveld. Start bijvoorbeeld met

evidence based ontwikkelingen in het curriculum met het werkveld te bespreken en een andere, ruimere en dynamischere samenstelling van de werkveldcommissie. Ook het werkveld heeft immers een rol te vervullen en moet haar verantwoordelijkheid nemen bij het ondersteunen van de opleiding bij de competentieontwikkeling van de studenten en dus de vroedkundigen van de toekomst.

ORDELEN PER KWALITEITSKENMERK

KK3 Evaluatiesysteem

De commissie oordeelt dat de opleiding kwaliteitskenmerk 3 'evaluatiesysteem' behaalt.

De commissie stelt vast dat de opleiding over een doordacht evaluatiesysteem beschikt, opgetekend in een gedetailleerd en gedragen evaluatieplan. Evalueren is een teamgebeuren met duidelijke verantwoordelijkheden. De evaluaties passen bij de X-factor, het competentieprofiel, het curriculum en het werk dat de studenten moeten verrichten in het kader van het PGO.

Er is een goede mix van formatieve en summatieve evaluaties en een mooie waaier van evaluatievormen. Antwoordsleutels en toetsmatrijzen garanderen de kwaliteitsbewaking (validiteit, betrouwbaarheid en objectiviteit) van de evaluaties. Een punt van aandacht is dat er misschien wel wat te veel geëvalueerd wordt. De commissie meent dat deze momenten evengoed als feedback-en/of feedforward-moment ingericht kunnen worden.

EPOS en Blackboard worden gebruikt voor het begeleiden en evalueren van de studenten gedurende hun stage-, en bachelorproef-werkzaamheden. Externen worden betrokken bij de beoordeling van deze activiteiten, al moet de opleiding nog meer garanties inbouwen dat het werkveld ook met de PXL-bril beoordeelt.

De studenten weten wat er van hen verwacht wordt tijdens de evaluaties. De organisatie verloopt vlot en de beoordelingen worden door de studenten als billijk ervaren. De commissie besluit dat het gehanteerde evaluatiesysteem de student adequaat ondersteunt in zijn/haar competentieopbouw en dat het de opleiding toelaat het gerealiseerde eindniveau te verzekeren.

KK4 Curriculum

De commissie oordeelt dat de opleiding kwaliteitskenmerk 4 'curriculum' behaalt.

De X-factor fungeert als richtsnoer voor het inrichten van het curriculum, dat een vijftal jaar geleden 'from scratch' ontworpen werd. De klemtoon ligt op excellentie; 'waar goed niet goed genoeg is.' De commissie apprecieert deze insteek maar acht het aangewezen om dit streven te concretiseren en de lat niet té hoog leggen; dit bijvoorbeeld naar studenten toe die de X-factor in eerste instantie niet zo sterk in zich hebben.

Het curriculum, zo stelt de commissie, wordt continu bijgestuurd. Ontwikkelingen in het domein worden opgevolgd en vele teamleden staan met één voet in het werkveld. De opleidingsonderdelen (blokken) zijn indicatief voor de praktijk en de studenten krijgen snel feeling met het beroep van vroedkundige. Het onderwijs is authentiek ingericht, mede door de vele stages en de uitstekende faciliteiten alsook door het PGO waar de studenten handvaten krijgen om hun leerproces zelf in handen te nemen en verschillende rollen leren opnemen.

De organisatie van het curriculum is goed, het vertoont een grote samenhang, zowel horizontaal als verticaal, en is helder en modulair gestructureerd. Het curriculum kent een graduele opbouw van de te realiseren competenties. De stages vormen de rode draad van de opleiding, de bachelorproef het sluitstuk. De studenten leren ook in een inter- en/of multidisciplinair team werken, al zou de opleiding

nog meer interprofessionele samenwerkingen kunnen opzetten met andere relevante disciplines en opleidingen (zoals geneeskunde of sociaal werk).

De integratie van het curriculum met de PXL-brede leerlijnen is adequaat. Wat het ondernemend handelen betreft worden de studenten gestimuleerd om initiatief te nemen. Sommige afgestudeerden starten als zelfstandige, al bleek dit geen sinecure. De commissie vraagt de opleiding doorheen de opleiding voldoende aandacht te hebben voor het werken als zelfstandige vroedvrouw. Onderzoekend handelen komt doorheen heel het curriculum aan bod. Het onderzoek van de lectoren zal de komende jaren prioriteit krijgen wat nog meer zal bijdragen tot het realiseren van de leerlijn onderzoekend handelen. Tot slot het internationaal en intercultureel handelen: de opleiding komt hieraan tegemoet door de studenten de mogelijkheid te bieden een buitenlandse stage te doen en in het curriculum in te spelen op diversiteit. De commissie meent echter dat thema's zoals ongelijkheid, armoede en uitsluiting nog meer hun weg kunnen vinden in het curriculum.

KK5 Krachtige leeromgeving

De commissie oordeelt dat de opleiding kwaliteitskenmerk 5 'krachtige leeromgeving' behaalt.

De leeromgeving is krachtig, zo stelde de commissie gedurende haar bezoek vast. De studenten kiezen bewust voor de opleiding Vroedkunde van Hogeschool PXL, mede door de studentgecentreerde aanpak en het PGO. Het opleidingsteam draagt zorg voor de studenten en neemt een coachende rol op. Er is een directe, open dialoog tussen lectoren en studenten en feedback vormt een belangrijk aspect van de leeromgeving.

De studenten worden stap per stap thuisgemaakt in het PGO, wat ook nodig is gezien de diverse instroom. De blokboeken zijn erg gedetailleerd en ondersteunen de studenten in hun leerproces. Het PGO faciliteert de actieve rol die de studenten (moeten) leren opnemen. De studenten zijn positief over het PGO (en het blokkensysteem).

Er wordt gewerkt met persoonlijke leerwegen. Voor studenten die tijdens hun studies problemen ervaren wordt er ondersteuning op maat aangeboden. Zo zijn er assertiviteitstrainingen voor studenten die timide zijn. Struikelopleidingsonderdelen worden zorgvuldig gemonitord en indien nodig wordt er geredieerd; zonder het niveau te laten zakken. De doorstroom is recent verbeterd, mede door het PGO en de POP-coaches.

De opleiding, zo stelde de commissie vast, zet al geruime tijd in op *blended learning* (getuige hiervan de vele labels). Ze kon dan ook snel schakelen tijdens de Corona-crisis. De leermiddelen zijn kwalitatief, relevant en tijdig digitaal beschikbaar. Het didactisch materiaal, zoals het skillslab, de *state of the art* poppen, het oefenhuis en de inzet van simulanten, is een grote troef van de opleiding.

KK8 Gerealiseerd eindniveau

De commissie oordeelt dat de opleiding kwaliteitskenmerk 8 'gerealiseerd eindniveau' behaalt.

De bachelorproef is het sluitstuk van de opleiding. De bestudeerde stukken situeren zich op niveau 6, aldus de commissie. De studenten worden adequaat voorbereid om hun bachelorproef aan te vatten en stelselmatig wegwijs gemaakt in het praktijkgericht onderzoek: literatuur raadplegen, onderzoeksvraag opstellen, resultaten analyseren, Ze werken meestal in duo aan een topic dat samen met het werkveld tot stand gekomen is. De resultaten van het praktijkgericht onderzoek van de studenten levert het werkveld nieuwe *evidence based* inzichten op. De commissie wil de opleiding aansporen om na te gaan of de bachelorproef-resultaten ook geïmplementeerd worden in praktijk. De beoordeling van de bachelorproef verloopt transparant en objectief. De paper (inhoud) is hierbij het

belangrijkste element. Daarnaast worden ook het proces, de presentatie en de verdediging beoordeeld.

De studenten lopen doorheen hun traject tal van stages. Zij hebben inbreng bij de keuze van hun stageplaats en de opleiding bewaakt - in de mate van het mogelijke - dat de stages relevant en kwalitatief zijn. De verwachtingen van de opleiding omtrent de competentieverwerving worden meegedeeld aan de stageplaats. Toch blijkt niet elke stageplaats afdoende mogelijkheden te bieden opdat de student zelfstandig handelingen kan trainen. Daarom lopen ze (in principe) stage in verschillende ziekenhuizen. Er verandert wel wat, maar traag. De opleiding dient daarom alle actoren (vroedkundigen, gynaecologen, kinderartsen, ...) samen te brengen om meer garanties in te bouwen dat de stage (op de kraamafdeling en de verloskamer) voor alle studenten een leerervaring is, en dat wat ze op de hogeschool geleerd hebben ook in de praktijk kunnen brengen. De ingekeken verslagen, zo stelde de commissie vast, zijn lijvige dossiers. De commissie meent dat dit beknopter kan, met meer focus op 'reflecteren', en minder op 'verzamelen'.

De afgestudeerden zijn tevreden over de opleiding, ze zijn inzetbaar en bekwaam. Sommigen van hen starten als zelfstandig vroedkundige. Het werkveld is tevreden over de Bachelors vroedkunde van Hogeschool PXL maar is niet sterk betrokken bij de opleiding. Het werkveld gaf te kennen te kunnen leren van de studenten, maar lijkt nog een switch te moeten maken om meer *evidence based* te willen werken. De commissie adviseert de opleiding om haar ambities meer uit te dragen en zichzelf als expertisecentrum op de kaart te zetten, dit door bijvoorbeeld de alumniwerking verder uit te bouwen en het onderzoek van de lectoren in de spotlights te zetten.

De opleiding, zo meent de commissie, moet de motor worden van vernieuwing in het werkveld. De opleiding heeft de laatste jaren enorme stappen gezet, nu moet ze, geruggesteund door de hogeschool, ook het werkveld op sleeptouw nemen. Start bijvoorbeeld met *evidence based* ontwikkelingen in het curriculum met het werkveld te bespreken en denk na over een andere, ruimere en dynamischere samenstelling van de werkveldcommissie.

AANBEVELINGEN

- De opleiding moet overwegen om sommige van de vele evaluaties eerder als feedback- en/of feedforward-moment in te richten.
- De opleiding moet meer garanties inbouwen dat het werkveld door de PXL-bril evalueert in het kader van de afstudeeropdrachten.
- De opleiding dient haar streven naar excellentie te concretiseren.
- De opleiding moet in het kader van het trainen van inter- en/of multidisciplinair teamwork ook met andere relevante opleidingen buiten het studiegebied gezondheidszorg, samenwerkingen opzetten.
- De opleiding dient voldoende aandacht te hebben in het curriculum voor het werken als zelfstandige vroedvrouw.
- De opleiding moet onderzoeken hoe ze thema's zoals armoede, ongelijkheid en uitsluiting in de casussen kan inbrengen.
- De opleiding dient er, gelet op de volgtijdelijkheid, over te waken dat studieduurverlenging tot een minimum beperkt blijft.

- De opleiding moet de implementatie van de bachelorproef-resultaten in het werkveld opvolgen.
- De opleiding dient alle actoren samen te brengen om meer garanties in te bouwen dat de stage (op de kraamafdeling) voor alle studenten een leerervaring is.
- De opleiding moet nagaan hoe de verslaggeving van de stages beknopter kan, met meer focus op reflecteren.
- De opleiding dient haar ambities uit te dragen en zichzelf als expertisecentrum op de kaart te zetten om de motor van vernieuwing in het werkveld worden.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIE

Wim Hoste (voorzitter)

Coördinator International Training Centre, Universiteit Gent

Serena Debonnet (werkvelddeskundige)

Coördinator BFHI Belgium, Quality Breastfeeding

Peter Evers (werkvelddeskundige)

Teamleader Bacheloropleiding Verpleegkunde, Zuyd Hogeschool

Jelien Strubbe (student)

Student Bachelor in de Vroedkunde, Vives